

Glamur europeu a Nova York

M. ÀNGELS
CABRÉ

Hi ha dos moments en la història en què l'elegància creua fronteres i canvia de passaport. L'un és el dels exiliats russos –i qui diu russos diu polonesos, etcètera– que a principi del segle XX van anar a parar a París; l'altre van ser els anys en què l'aristocràcia europea –inclòs l'exili rus i polonès que va anar a parar a París– va arribar als Estats Units fugint del malson de la Segona Guerra Mundial.

Un exemple paradigmàtic és la pintora Tamara de Lempicka, tota glamur, que va fugir del Sant Petersburg de la Revolució d'Octubre del 1917 i va aterrar al París de l'agitació artística, per després marxar a Nova York (en el seu cas, abans de l'esclat del conflicte bèl·lic, és veritat). La família de l'autora d'*Ellos*, Francine du Plessix –de casada Gray–, nascuda a

Varsòvia el 1930, és un altre cas d'aquest viatge transfronterer. A la Ciutat de la Llum –al vell món– els seus van fer créixer la comunitat de russos blancs emigrats, de la qual també va formar part l'escriptora Irène Némirovsky. Va ser allà on Tatiana, la mare de la Francine, havia viscut una història d'amor amb el poeta Maiakovski, heroi nacional. Aquell era el París de Louis Aragon i dels surrealistes, i a l'altra banda del futur teló d'acer Stalin pujava al poder, perillosament.

La Tatiana es va casar, però amb el vescomte francès Bertrand du Plessix, i es va convertir en una reputada dissenyadora de barrets. Pel camí va conèixer Alexander Liberman i es van fer amants. Durant la guerra el marit va morir al front. No puc avançar res més. Però la vida d'aquesta nova família formada per la Tatiana, l'Alex i la Francine dona per a molt més, perquè la cosa im-

portant en aquest llibre testimonial és sobretot la terra que els acull, a “ells”, elegants exemplars del vell món que venen a menjar-se un altre món. “Para mi madre fue mucho más fácil que para Alex encontrar un trabajo en Estados Unidos. Los contactos... ¡cómo mejoró su vida gracias a los contactos!”, llegim al llibre.

Una vida de pel·lícula

La vida d'aquesta parella que la filla mira pel forat del pany dona per fer-ne una pel·lícula i justament per això als Estats Units ha estat un llibre celebrat amb premis com el National Book Critics Circle Award. Liberman va ser allà un dels noms de referència de la revista *Vogue*, la primera publicació nord-americana que va conquerir Europa. Els camins sovint són d'anada i de tornada... Du Plessix ens explica la història familiar amb una objectivitat digna d'elogi i ens fa un resum no mancat d'esperit crític sobre què va significar per a aquella generació començar en un lloc on els codis eren diferents, tot i que la Tatiana mai va parlar un bon anglès. Van ser gent extravagant, que deixava de pagar al dentista per fer regals de Nadal a gairebé un centenar de convidats, perquè en el seu univers les festes per a la *high society* eren essencials. I mentre l'Alex tindria de padri el mateix Condé Nast, la Tatiana va tenir d'amiga íntima Marlene Dietrich.

Hi ha autores que comencen escrivint la seva vida de petites (Anaïs Nin, que encetà els seus diaris a onze anys, quan arribà a Nova York); d'altres ho fan a la meitat de la carrera (Simone de Beauvoir). Les més objectives són les que esperen que els pares es morin per tenir el cap fred i parlar clar. És el cas de Du Plessix –autora, entre d'altres, d'una biografia de Simone Weil–. ¿Però com es podria passar per alt l'origen quan s'ha estat filla d'una dona tan singular i fillastra d'“el mag del periodisme americà de la moda”? Sense estalviar-se cap opinió, és clar, per exemple sobre les vel·leïtats artístiques de Liberman. ♦♦

ELLOS.
MEMORIA DE
MIS PADRES
FRANCINE DU
PLESSIX
PERIFÉRICA &
ERRATA NATURAE
TRAD. ÀNGELES DE
LOS SANTOS
732 PÀG. / 26,50 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A.
BAULENAS

Bo, bonic i barat

Ja han passat les festes. I si no has regalat llibres, amic lector, apunta't'ho per a les d'enguany: és bo, bonic i barat. En primer lloc, ocupa espai físic. Un llibre dels de tota la vida té volum. I ja se sap que en molts casos aquest criteri és primordial. Només emboliquem per Nadal i Reis. Ja que ho fem, que surti un embolcall ben vistós. Un llibre, amb les seves vores rectangulars, regulars, ofereix el màxim plaer als amants d'embolicar. Per això no hi ha competència possible amb el llibre digital. Com l'emboliques? Ho han entès, no fa festa. Cada dia es poden regalar, baixar o piratejar milions de llibres digitals, però per Nadal (o per Sant Jordi, tot sigui dit) la closca física interessa. Un llibre va bé per a qualsevol circumstància, fins i tot (i agafin-se fort!) per a l'amic invisible. Ja es pot triar el tema que sigui, que un llibre sempre farà el fet, si no és per una banda, per una altra. Els intercanvis d'amics invisibles no trenquen la tendència a l'augment malgrat el sobreiximent de rampoines inútils l'endemà (que cal llençar a les escombraries, o recol·locar).

Llibres invisibles!

Aquí el llibre té un gran avantatge: no t'obliga, com per exemple ho faria un rellotge de cucut, a patir per si no el tens a la vista quan et visiti l'amic que te l'ha regalat. Sempre pots dir que el tens a la tauleta de nit, a l'espera, sota una pila d'altres llibres. Fins i tot, amb un gest desenfadat, pots agafar desmanotadament la porta del dormitori i, amb un breu moviment, oferir un vist i no vist de la suposada pila de llibres. Pots afegir, amb els ulls mig tancats, profunds, que la llengua japonesa posseeix un verb que defineix l'acció de comprar llibres que queden a casa a l'espera de ser llegits (perquè, ei, de l'estiu no passa: es llegiran): *tsundoku*.

Un altre avantatge és que el pots tornar a regalar sense que es noti gens que abans ja te l'han regalat. Només has d'esperar-ne l'avinentsa i mentrestant guardar-lo intacte. Al cap de tres mesos, ho podem confirmar, el llibre encara manté aquella aroma de nou tan captivadora que no deixa indiferent el lector viciat.

També hi ha una possibilitat molt simple davant el regal d'un llibre: llegir-lo de debò. I beneir qui ha tingut tan magnífica idea! ♦♦

L'APARADOR

ARA

NO-FICCIÓ

Els lloms transparents
J.V. FOIX
Edicions 62

Quan s'acostava als 75 anys, J.V. Foix va reunir una part dels articles que havia escrit en dues antologies. Una d'elles és *Els lloms transparents* (1969), que aplega textos publicats entre el 1931 i el 1936 a *La Publicitat*. El poeta hi aborda temes polítics, socials i artístics amb una prosa enlluernadora.

NO-FICCIÓ

Tu, calla!
LAURA HUERGA I
BLANCA
BUSQUETS
Raig Verd

“Si no creiem en l'llibertat d'expressió per a aquells que menyspreem, no hi creiem en absolut”: aquestes paraules de Chomsky són el punt de partida de l'assaig *Tu, calla!*, que vol clarificar el marc legal sobre la llibertat d'expressió, manifestació i reunió i denunciar l'actual regressió dels drets bàsics ciutadans.

INFANTIL

Rapunzel
GERMANS GRIMM /
F. DELL'ORTO
Baula

Francesca Dell'Orto posa imatges –d'una gran bellesa– a un dels contes més coneguts dels germans Grimm. La jove Rapunzel està segrestada en una torre molt alta, sense cap altra sortida que la finestra, per una bruixa. La sort li canvia quan un príncep se li enfila pels cabells i, quan la veu, se n'enamora.